

Nekrológ

Dr. Jan Bouška (1908 – 1978)

1978 júliusában Prágában elhunyt Jan Bouška, a Csehszlovák Tudományos Akadémia Geofizikai Intézetének egykori igazgatója, tudományos főmunkatársa, a tudományok doktora. 1908. november 25-én született Sobeslavban, munkáscsaládból. A prágai Károly Egyetemen tanult matematikát és fizikát, a szünetekben pedig geomágneses méréseket végzett. A Dittrich professzor irányításával doktori értekezését is ezen a területen készítette Ógyallán, a mai Hurbanovóban, és 1935-ben nyerte el a doktori címet.

1938-ig Ógyallán dolgozott, majd visszatért Prágába, a Geofizikai Intézet dolgozója lett és a a szekuláris változással foglalkozott. Jelentős szerepe volt a pruhonicei obszervatórium létekezésében. A német megszállás után részt vállalt az Intézet munkájának újakezdésében, a tudományos munka és az obszervatóriumi észlelések megindításában, az ország mágneses felmérésében. 1950–52 között a pozsonyi (Bratislava) Comenius egyetemen adott elő. A közreműködésével készült mágneses térképet nemzetközileg is elismeréssel fogadták.

1954-től kezdeményezője volt hazájában a rövid periódusú geomágneses változások kutatásának; ez magában foglalta a budkovi obszervatórium megfelelő kiegészítését, nemzetközi konferencia szervezését, az IAGA munkacsoportjában végzett munkát. 1973-ban a Tudományos Akadémia jutalmában részesült, 1975-ben pedig a tudományok doktora címet nyerte el.

Jelentős volt tudományszervező ténykedése is: 1952-ben ő szervezte az első csehszlovák geofizikai konferenciát. 1957–61 között pedig a Geofizikai Intézet igazgatója volt. Ez alatt költözött be az Intézet jelenlegi helyére Prágában, s ekkor folytak a Nemzetközi Geofizikai Év vizsgálatai. Tudománytörténettel is foglalkozott, elnyerve a Szovjet Tudományos Akadémia Euler-érmét. Összesen mintegy 100 tanulmány mellett 7 könyv egy-egy részének is szerzője volt.

Életének végén került szorosabb kapcsolatba a magyar geofizikusokkal, illetve az MTA soproni Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézetével. Mint a KAPG pulzációs indexekkel foglalkozó munkacsoportjának vezetője, korát meghazudtoló energiával szervezte a szakterület konferenciáit, először 1975-ben Sopronban, majd 1977-ben Niemegekben. Evvel kapcsolatban több alkalommal járt hazánkban, s kedves, baráti, lelkes személyisége valamennyiünkben örök emléket hagyott.

(Verő József)

Könyvszemle

Moldoványi Gyula: Az SI-mértékegységekről. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1978. 86 oldal, ára: 6,50 Ft.

A kiselakú (A/5 formátumú) könyvecske a szerző előszava szerint is elsősorban a jövő szakembereit tanító pedagógusoknak készült. A tartalma azonban érthetően minden műszaki gyakorlatban dolgozó szakembert érinti. A téma fontosságára való tekintettel, már lapunkban is helyet adtunk az SI bevezetésének elősegítésére (lásd Salamon Batur: Az SI Nemzetközi Mértékegységrendszer geofizikai bevezetése, 1. és 2. rész, Magyar Geofizika XIX. évf., 4. és 5. szám).

A jól kezelhető és szemléletesen szerkesztett kiadvány első részében általánosan ismerteti többek között az SI alapjait, felépítését és alkalmazásának helyes módját (a mennyiség-egyenletek, képletek alakját). A második részben – a kiadvány közel 2/3 részében – célszerű elrendezésben, tömören közli a vonatkozó MSZ 4900/1 – 10 szabványsorozat kivonatát. Itt a fizika tíz szakterületére osztottan gyors eligazítást találunk a törvényes és más használható mértékegységek jellemzőiről és a mennyiségek használatos jeléről.

Minden szakembernek ajánljuk ezt a rendkívül hasznos és igen olcsó könyvecskét, bár sajnos attól tartunk, hogy kis példányszáma miatt hamarosan elfogy.

S. B.